

Soudní smír

Jde o zákonem vymezený úkon v dispozici účastníků řízení, který za splnění zákonných podmínek vede ke skončení soudního řízení. Při smírných jednáních či sjednávání znění soudního smíru samotného je nutno brát ohled na skutečnost, že soud zde již oproti běžnému soudnímu řízení není v roli státního orgánu, jehož prostřednictvím dochází k autoritativnímu rozhodování o věci samotné. Při soudním smíru soud tento pouze schvaluje, a to po předchozím posouzení, že smír není v rozporu s právními předpisy.

Ačkoliv soud při smíru autoritativně nerozhoduje (ve smyslu rozhodnutí o úspěchu a neúspěchu té které strany), ale pouze aprobuje dohodu účastníků, i přesto má soudem schválený smír účinky pravomocného rozsudku. Z těchto účinků nutno poukázat na závaznost a vykonatelnost smíru pro účastníky řízení. Tedy nedodrží-li jedna ze stran povinnost jí ve smíru uloženou, může protistrana smír užít k exekučnímu vymožení nesplněné povinnosti. Dále k těmto účinkům patří i nezměnitelnost, odborně nazývaná překážka věci rozhodnuté, tj. spor již nebude možné opětovně uplatnit u soudu.

Právě pro výše zmíněné účinky je nutnost vyzdvihnout, že „odpovědnost“ za řádné výsledné znění smíru si nese každý účastník sám, neboť případné nedostatky či chyby ve smíru jdou právě na úkor jich samotných. V případě, že jste se dostali do situace, kdy lze očekávat smírné jednání, či jste právě v průběhu smírných jednání, je vhodné brát v úvahu následující:

1. Vypořádání všech žalobních nároků

V rámci původního žalobního návrhu je spíše běžnější, že žalobce nárokuje, aby bylo žalovanému uloženo vícero povinností. Typicky u sporů o peněžité plnění se mimo jistinu (částku která je důvodem sporu, např. cena zboží/díla) jedná i o její příslušenství. To se může sestávat ze zákonných úroků z prodlení a nákladů řízení (soudní poplatek a jiné). Mohou se však objevovat i další související nároky, např. smluvní pokuta nebo jiný úrok (např. smluvní).

Je vhodné, aby se účastníci řízení s každým jednotlivým nárokem vypořádali a v soudním smíru uvedly explicitně jejich konkrétní vypořádání.

Např.:

- I. Žalovaná se zavazuje zaplatit žalobci částku ve výši xxx, a to do xxx.
- II. Žalovaná se zavazuje zaplatit žalobci zákonný úrok z prodlení ve výši xxx % z částky xxx od xxx do xxx, a to do xxx.
- III. Žalovaná se zavazuje zaplatit žalobci náklady řízení v podobě uhrazeného soudního poplatku ve výši xxx Kč, a to do xxx.

Alternativ je nespočet a vždy záleží na dohodě stran, ostatně bez vzájemné dohody ke smíru nedojde. Systematickou úpravou vzájemných práv a povinností v rámci smíru strany zajistí jednoznačné a přehledné vymezení svých právních vztahů, čímž předejdou případným budoucím nejasnostem nebo rozporům.

2. Přesná formulace a výslovné vypořádání veškerých částí předmětu řízení

V případě, kdy soud opomene o některém z nároků rozhodnout, má i po vydání rozhodnutí nadále možnost tuto chybu napravit. Nicméně účastníci sjednávající smír touto výhodou nedisponují. Při přípravě textace, či sjednávání dohody o obsahu smíru, je nutno postupovat komplexně a veškeré nároky a protinároky vypořádat výslovně a v jejich úplnosti. Ke každému z nároků konstatovat povinnost příslušné strany, např.:

„Žalovaná se zavazuje uhradit žalobci částku ve výši xxx společně se zákonným úrokem z prodlení ve výši xxx % ročně z částky xxx od xxx do xxx, a to vše do xxx dnů od právní moci usnesení o schválení tohoto smíru“

Poměrně běžná situace je však nějaký kompromis, co do požadované částky. Zjednodušeně, jedna strana nabízí druhé, že „výměnou“ za ochotu upustit od absolvování soudního řízení bude část původně požadované částky (nebo příslušenství) odpuštěna. Typické bývá, že se odpuštěná částka prostě vynechává, nicméně pro veškeré výše uvedené důvody je vhodné i k odpouštěnému uvést způsob „vypořádání“. Např.

„Žalovaná se zavazuje uhradit žalobci částku ve výši xxx, s tím, že uzavřením tohoto smíru považují účastníci předmět řízení v podobě zákonného úroku z prodlení z částky xxx od xxx do xxx za vypořádaný.“

nebo

„Žalovaná se zavazuje uhradit částku ve výši xxx, kdy uzavřením tohoto smíru považují účastníci část předmětu řízení co do zbývajících částky ve výši xxx za vypořádanou.“

3. Dohoda pouze k části předmětu

Strany se mohou v rámci jednání o smíru dostat do situace, kdy část nároku (předmětu řízení) mají již jednoznačně vyřešený, avšak zbývajících část nadále považují za spornou. Zde se nabízí 2 řešení.

- Uzavřít smír pro část o níž není sporu a ve zbývajících části pokračovat v běžném soudním řízení.

Např.:

I. Žalovaná se zavazuje zaplatit žalobci částku ve výši xxx, a to do xxx dnů od právní moci tohoto smíru.

II. Co do části předmětu řízení v podobě částky ve výši xxx se v řízení pokračuje.

- Anebo se dohodnout, že prozatím oběma stranám bude stačit částečně uzavřený smír a ve zbývajících části ponechají řízení tzv. zastavit. Tím ke zbytku nenastoupí účinky věci rozhodnuté a strany budou moci v budoucnu opětovně o této věst spor, či opět uzavřít smír za jiných podmínek.

Např.: „Co do části předmětu řízení v podobě částky ve výši xxx se řízení zastavuje.“

4. Odročení jednání pro účely smírných jednání

Jeví-li se, že možnost uzavření smíru není pouze na základě momentálního rozpoložení účastníka, který byl donucen (předvoláním soudu) k účasti na jednání, nýbrž, že je skutečně v zájmu obou účastníků dosíci dohody, je vhodné zvážit, zda si na sjednání znění smíru „nevzít“ více času. Snaha za každou cenu dojednat smír na místě samém (tj. v soudní síni, či na chodbě před jednací síní) nemusí být vždy vhodná, zejména, je-li předmět řízení složen z vícero nároků (obsah smíru bude rozsáhlejší). Nabízí se dle domluvy s druhým účastníkem řízení shodně a společně požádat o odročení jednání za účelem smírných jednání. Soudy z pravidla toto umožňují, či dokonce preferují. Vhodné je požádat o odročení s dostatečným odstupem, s tím, že ve lhůtě do xxx dnů, bude soudu sděleno, zdali strany dospěly k dohodě, případně zda smírná jednání byla neúspěšná a v řízení bude opět pokračováno. Odročené jednání pak vytváří účastníkům časový prostor a zároveň umožňuje mít odstup, utvořit si ucelený názor a dojít společně k jasnému závěru co do podmínek smíru.

5. Nepodcenit situaci a obrátit se na odborníka

Ačkoliv je uzavření soudního smíru cestou, jak se vyhnout mnohdy nákladnému soudnímu sporu, i zde je záhodno nadále věc konzultovat s advokátem. Sjednání smíru není jen otázkou „obchodní“, tj. kdo, co, komu, kolik, kdy, ale nadále zde je i prvek právní, ostatně ten spíše akcentuje, neboť jsme i přes jednání o smíru v rámci soudního řízení.

Předností advokáta je, že ve sporu samotném není osobně interesován a nebude s ním spojeno při vedených jednáních či komunikaci vyvolávání často neodlučitelných emocí, které mohly spor od počátku zatěžovat.

Dále se jedná o osobu odborníka, který právě upozorní na případné nedostatky, či výhody a nevýhody sjednávaného obsahu, kdy od soudů se takového jednání nedočkáme. Zde možno dodat, že v rámci poskytování právních služeb advokát nese odpovědnost za újmu, kterou by klientovi v souvislosti s výkonem advokacie způsobil. Právě tato přidaná hodnota v článku akcentovanou „odpovědnost“ účastníků samotných přenáší zpět na třetí osobu.

Příkladem:

- žalobcem uhrazený soudní poplatek, snadno opomenutá, avšak nemalá položka. Dle příslušného zákona v určitých situacích soud má povinnost část soudního poplatku (20%, nejméně však 1000 Kč) vrátit žalobci.
- Není-li ve smíru výslovně konstatován osud nákladů řízení, platí, že každý z účastníků si tyto nese sám
- V případě sjednávání splátek, či splátkového kalendáře je vhodné aplikovat tzv. ztrátu výhody splátek. Kdy pro prodlení povinného účastníka dojde k zesplatnění celé zbývajících povinností.

Závěrem vhodno zopakovat, že při sjednávání smíru mají účastníci osud sporu „ve svých rukou“ a případně nešikovně zvolené fráze, či opomenuté části bohužel jdou k jejich vlastní tíži (či snad prospěchu, avšak pouze jedné ze stran). Podstatné je při sjednávání smíru postupovat systematicky a precizně a ideálně za konzultace advokáta.